

Sanomalehtiyliopisto tarvitsi yleiskäyttöhullun, ennakkoluulottomia päättäjiä ja tekijöitä

VAASA

SIRPA SAINIO

Sanomalehtiyliopistoa ei olisi ilman "kita meidän yleiskäyttökylähullua". Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen koulutuspäällikkö **Auli Kinnunen** tarkoittaa Vaasan yliopiston tutkimuslaitoksen johtajaa, dosentti **Hannu Katajamäkeä**. Hän oli ensimmäinen kirjoittaja keväällä 1992 *Pohjalaisen* sanomalehtiyliopistossa.

Katajamäen artikkelisarja aloitti Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen ja sanomalehti Pohjalaisen yhteistyön, joka on jatkunut seitsemän vuotta. Sanomalehtiyliopistossa on ilmestynyt 14 artikkelisarjaa. Kirjoittajia on ollut viitteen kymmentä.

Nykyisen sanomalehtiyliopiston on vakiintunut avoimen yliopiston yhdeksi etäopetusmuodoksi, joka on herättänyt laajaa kiinnostusta kansainvälisestikin. Kanadassa, Etelä-Afrikassa ja Australiassa on otettu oppia vaasasta ratkaisusta, jonka malli tienee Japanissa.

Dosentti **Seppo Sisältö** toi ajatuksen koulumatkoiltaaan Aamulti-yhtymään. Kunniamiehen tavoite oli aloittaa sanomalehtien ja yliopistojen yhteistyö Tampereella, Helsingissä ja Vaasassa.

Vain Vaasassa ajatusesta tuli totta, vaikka epäilyistä ei täälläkään ollut puutteta sen paremmin yliopistossa kuin sanomalehdessäkään.

Kyllä se kukaan pian loppuu asenne tuli **Auli Kinnuselle** varsin tuntuksi yliopistolla. Eikä Pohjalaisen toimitukseen varaukselta jakanut päätoimittaja **Jaakko Eleniuksen** innostusta asiaan. Tuoreita päätoimittajaa epäiltiin hahbateltajaksi.

Yliopisto jalkautui

"Yleiskäyttökylähullun" lisäiksi sanomalehtiyliopiston syntymiseen tarvittiin yliopiston tuore rehtori, joka halusi ehdottaa opinahjonan tunnetuksi. **Ilkka Virtanen** oli vasta valittu tehtävään, ja hän haki keinoja luoda suhteita ympäristöön. Monet toki olivat sitä mieltä, että kyllä yliopisto tunnetaan eikä suhteidenminttöä tarvita.

— Sanomalehtiyliopisto sopi erittäin hyvin ajatuksen arviointioimikunnan jäsenenä **Ilkka Virtanen** on havainnut selvästi sen, että pienten maaseutuyliopistojen merkitys omalle paikkakunnalle on erittäin suuri.

Vaikutus kuitenkin häviää jo parinkymmenen kilometrin päässä: yliopiston on hauduttava maakuntaan — ei riitä, että opiskelijat haikutuvat yliopiston.

Täydennyskoulutuskeskuksen johtaja **Jon Havunen** on iloinen siitä, että Virtanen ei painanut jarrua, kun idea sanomalehtiyliopistosta esiteltiin. Hän muistaa hyvin myös Eleniuksen innostuksen: yliopisto palaa kansan pariin ja sanoma-

EETU SILLANPÄÄ

Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskus on luonut yhteyden tiedon puhun myös sanomalehtiyliopiston avulla. Auli Kinnunen, Jouko Havunen, Hannu Katajamäki ja Ilkka Virtanen aloittivat ketjun, jossa on kymmeniä kirjoittajia ja kymmeniä tuhansia lukijoita.

lehti muistaa vanhan tehtävänsä kansanvälisistä.

Heti ensimmäisen artikkelisarjan ilmestyttyä Havunen huomasi, miten ihmiset torilla ja marketeissa ottivat asian puheeksi. Kuntavierailulla isäminut usein pääsivät keskustelun alkuun sanomalehtiyliopiston artikkelien avulla.

Rahaa tuli mutkan kautta

Täydennyskoulutuskeskukselle tietö sanomalehtiyliopistohuoneesta tuli opetusministeriöstä. Auli Kinnunen kertoi, miten virkamies tiedotti asiasta ja antoi luvan osallistua.

— Siihtä vaan, mutta rahaa ei tule!

Sittemmin rahaa on tullutkin — ainakin mutkan kautta. Auli Kinnunen tietää, että korkeakoulujen arviointineuvosto on huomannut sanomalehtiyliopiston yhtenä tekijänä aikuiskoulutuksen laatuylipolijoista valittaessa. Laatuylipolijon saaminen tietä yliopistolle ylimääräistä rahaa.

Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskus on aikuiskoulutuksen laatuylipolijona 1999 — 2000.

Täydennyskoulutuskeskuksen ja yliopiston laitosten yhteydellä saivat Auli Kinnunen mielestä sanomalehtiyliopiston ansiosta myönteisen syysyksen.

— Puolin ja toisin opinne tunnetaan ihmisiä, asioita ja toimintatapoja.

Uusinta tietoa tutkimuksista

Sanomalehtiyliopistossa pehreydyttiin ensimmäiseksi suunnittelumaantieteeseen. Keskustelu maakuntajousta oli kuumimmallaan, joten asia kiinnosti.

Hannu Katajamäen 13-osainen artikkelisarjassa oli poikkeuksellisen laaja. Myöhemmin on tyydytty viiden — kuuden artikkelin kokonaisuksiin.

Sanomalehtiyliopiston aiheita valittaessa on koko ajan pyritty ajankohtaisuuteen, mikä on olennaista jo sanomalehden luonteekin kannalta. Auli Kinnunen sanoo opinneensa herkimyynään ajankohtaisille asioille ja hakemaan yliopiston laitoksilta uusinta tutkimusta ja kirjoittajia.

Alkuun työitä sai tehdä loppa. Nyt sanomalehtiyliopistosta on tullut osa avoimen yliopiston etäopetusta, organisaatio ja rutiinit ovat kunnossa. Laitoksilla tulee jopa ehdotuksia kiinnostavista aiheista.

— Pientä kilpailuakin on ollut siitä, kettä pääsevät kirjoittamaan sanomalehtiyliopistoon.

Ajan epäilyt tieteellisen tason pitäytydestä yms. ovat karsitsee. Auli Kinnunen nauraa, että keskustelu välitöiden määrästä ja tylyistä on oikeastaan ainoa tieteen ja journalismin leikkauksista, joka vuosien varrella on tullut vastaan. Sanomalehtiyliopiston on osa tieteen popularisointia.

Kirjoittaminen nostaa opetuksen tasoa

Artikkelideiden kirjoittamista sanomalehtiyliopistoon Hannu Katajamäki sanoo rannaksi mutta hyödylliseksi urakaksi. Monet ajatukset selkeytyivät ja kiteilyivät kirjoitusyhtyn aikana. Oli pakko miettiä ja kirjoittaa jämäptiin muotoon.

Sanomalehden uutisetkin saivat uuden merkityksen

VAASA

SIRPA SAINIO

Riitta Emaus, 39 Mustasaaresta ja **Seija Eveli**, 47 Vaasasta pääsivät hallintotieteiden opinnoissa hyvään alkuun sanomalehtiyliopiston viime syksyisen artikkelisarjan avulla. Viisi kirjoittajaa valaisi julkisjohtamista eri hallinnonalojen näkökulmista.

— Seivisi, ettei julkishallinnossa olekaan yhtä punaista lankaa vaan eri näkökulmia.

Ystävyykset olivat aloittaneet edellisvuonna opinonta. Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen avoimuuden perusteista. He kaavailivat jatkavansa oikeustieteen parissa, mutta ilmoittautuivat sitten hallintotieteen kursseille. Seija Eveli huomasi *Pohjalaisesta* sanomalehtiyliopiston, ja nim he ilmoittautuivat mukaan.

Sanomalehtiyliopisto osoitautui työssä käyville rouville käteväksi opiskelukeinoksi. — Itse sai valita ajan ja paikan: luennoille pitää mennä silloin kun se on.

Kumpikin on huomannut, että työssä on opinnoista hyötyä. Silmät ovat avautuneet monissa asioissa ja osaa neuvoaakin toisia.

Levy jäi päälle

Riitta Emaus työskentelee syyttäjänvirastossa ja Seija Eveli maistraatissa. Kumpikin on koulutukseltaan merkonomi. Seija Evelin tutkinto on 80-luvun lopulla. Hän innostui opiskelunsa oluttaan kymmenen vuotta lasten kanssa kotonaan.

EETU SILLANPÄÄ

Riitta Emaus ja Seija Eveli huomasivat sanomalehden erinomaisuuden myös opiskelussa: artikkelit voi lukea silloin kun itselle sopii siellä missä haluaa.

— Uutisista sai hyvää aineistoa essectä varten. Kumpikin on huomannut, että työssä on opinnoista hyötyä. Silmät ovat avautuneet monissa asioissa ja osaa neuvoaakin toisia.

— Minulle jäi levy päälle, Seija Eveli nauraa.

Merkonomitutkimon jälkeen hän kirjoitti ylioppilaaksi ai-

kuuslukioista ja jatkoi sitten avoimessa yliopistossa.

Kumpikin pamottaa, että opiskelu on heille harrastus. Tutkkaa opinotusuunnitelmia ei ole, vaan suorituslista tulee sitä mukaa kuin hyvältä tuntuu.

— Pieni epävarmuus tulevavuodesta panee opiskelamaan. Maailma muuttuu eikä koulutoteilla enää pärjää, Riitta

— Mistään en ole saanut niin paljon palautetta kuin sanomalehtiyliopiston artikkeleista. Vento vieraa ihmiset pysäyttivät ja halusivat keskustella.

Sanomalehtiyliopistoon kuului alusta asti mahdollisuus tenttää artikkelit ja niihin liittyvät teokset, niin että opinnoista kertyi opinotyylikkoja. Suunnittelumaantieteen kurssin tentti kaikkiaan 70 opiskelijaa, mitä Katajamäki pitää hienona tuloksena. Kyseessä kuitenkin oli pieni tieteenala ja tavallisilla luennoilla oli varsin vähän kuulojia.

Auli Kinnunen laskee, että sanomalehtiyliopiston kautta opinotyylikkoja on kartuttanut kaikkiaan 350 — 400 opiskelijaa.

Tieteen tekijät kalastavat perhoillakin

Lukijatuokimuksen mukaan Pohjalaisen sanomalehtiyliopiston artikkeleilla on parhaimmillan ollut lukijoita noin 30 000, pienimmillään noin kymmenen tuhatta.

Sanomalehtiyliopiston artikkelihin kuului osana kirjoit-

ajan esittely. Haastateltav vaihdelleet niin pituudestaan kuin sisällöltään sen mukaan, paljonko tilaa on jäänyt käyttöön ja mitä ihmisen on halunnut itsestään kertoa.

Jouko Havusesta on ollut hyvä, että ihmiset ovat nähneet tieteen tekijät tavallisina perheissä. Vain "aiteina, jotka hoitavat lapsiaan, hölkkäävät tai kalastavat perhoilla. . .

Artikkelisarjat ovat myös ilmeistyneet täydennyskoulutuskeskuksen julkaisusarjassa. Kirjoittajat ovat voineet liittää artikkelit ansiohuuleteloonsa. Artikkelisarjat ovat myös jatkuvasti käytössä oppimateriaalina.

Osa artikkeleista on ilmestynyt myös Internetissä. **Tutkimukset tuluksi** -luentotarjain on Auli Kinnunen mukaan syntynyt sanomalehtiyliopiston innoittamana.

Suunnittelumaantieteen lisäksi sanomalehtiyliopistossa on käsitelty mm. Suomen lamaa, esimeistynyt kehittämistä, johtajuutta, yrittäjyyttä ja yrittäjistä, kielityttöjä, kansainvälisiä liikkeenveteläjiä, hyvinvointivaltion uusia arvoja: ajan henkeä, julkisjohtamista, kaosteorioita, enustamista ja salaamista.

Avoimessa ei ole ahdasta

Kumpikin sanoo nauttivansa opiskelusta avoimessa yliopistossa. Siellä on todella hyvä henki, loistava henkilökohtainen, joka palvelee ja innostaa. Avoim yliopistosta on loistava opinahjo aikaisille ihmisille.

— Avoimessa yliopistossa ei ole koskaan ahdasta, Riitta Emaus luonnehtii ilmiärrä.

Suuri osa opiskelijoista on naisia. Ikäero ei näy missään. Henki on sellainen, että toinen auttaa toistaan ja joukolla yritetään eteenpäin. Jos joku ei ehdi luennoille, hän saa muistioppitodet toisilta. Seija Eveli kertoo loppumassa Kristinankaupunkia ja Semänoja myöten muistioppina.

Tenttien valmistautuminen kysyy voimia, sen he myöntävät. Yhdessä sekin on hauskaa. Puhelmissa ystävykset käyvät liiri laisoiat välittelyä ystä. Toista ei haluta päästää tenttiin, jos epäilee hänen ymmärtäneen jonkin asian aivan väärin.

— Periksi ei anneta, ennen kuin ollaan yhtä mieltä.

Lauantaan tentin jälkeen ystävykset saattavat mennä pitläelle.

— Monta kertaa on niin väsynyt, että vain naurattaa.